

Дорошенко Лариса Володимирівна,
*начальник навчально-методичного відділу Полтавського обласного центру
перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЦЕСУ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Вирішення завдань вітчизняної системи післядипломної освіти, якою є підвищення кваліфікації, залежить від удосконалення змісту, форм і методів підвищення кваліфікації, упровадження таких технологій, які б забезпечили розвиток професійної компетентності держслужбовця, його успішний професіогенез, тобто: поглиблення, розширення, оновлення знань, умінь, навичок та компетентностей держслужбовців відповідно до досягнень науково-технічного прогресу та вимог ринку; удосконалення професійної майстерності та розширення фахової компетенції; сприяння інноваційному розвитку особистості, стимулювання потреби у загальній та професійній самоосвіті; формування потреби особистості в інтелектуальному, культурному і духовному розвитку, орієнтації особи на збереження та примноження гуманістичних суспільних цінностей.

Згідно з Положенням про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців державна система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців повинна забезпечувати потреби центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших органів і організацій, на які поширюється чинність Закону України «Про державну службу», у працівниках з високим рівнем професіоналізму та культури, здатних компетентно і відповідально виконувати управлінські функції, упроваджувати новітні соціальні технології, сприяти інноваційним процесам.

Окремі питання, що стосуються оцінки ефективності діяльності працівників державних установ, досліджували у своїх роботах такі вчені: В. Кравець, В. Сороко, Ю. Сурмін [2, 6, 7]. Методологічні основи інноваційної діяльності розкриті у працях Т. Новикової, Р. Поцюрко, А. Морозова [3, 4, 5]. Питання застосування інтерактивних методів навчання для підготовки кадрів державного управління та місцевого самоврядування знайшли відображення у працях таких вітчизняних учених, як О. Будко, Л. Виготський, О. Леонтєва, І. Носаченко, В. Пугачов, П. Шевчук, а також у працях зарубіжних авторів – К. Рудестама, Ф. Перлза, Е. Берна, Я. Морено, А. Айві, Д. Джонсона, Д. Кіппера та ін. Теоретичними та практичними аспектами використання інноваційних технологій в системі навчання опікувалися науковці С. Хаджирадієва, В. Логвинов, О. Крайник, В. Понеділко, О. Брайченко, С. Загороднюк, Н. Ларіна та інші.

Заслужують на увагу напрацювання, які репрезентовано групою вітчизняних дослідників (С.Г. Білорусов, В.В. Єремєєв, В.Ф. Золотарьов, В.М. Мартиненко, В.Л. Савченко), де на підставі наукових праць і з урахуванням досвіду практичної роботи центрів проведено аналіз сучасних методик і технологій та запропоновано шляхи їх упровадження в системі підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Основними видами підвищення кваліфікації державних службовців, що забезпечують його безперервність, є: навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації державних службовців; систематичне самостійне навчання (самоосвіта); тематичні постійно діючі семінари; тематичні короткотермінові семінари; стажування в органах, на які поширюється чинність Закону «Про державну службу», а також за кордоном.

З цією метою в обласних центрах діють регіональні інститути державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, центри перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

У процесі підвищення кваліфікації, зокрема і в Полтавському обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (далі - Центр), під час проведення навчальних занять широко використовуються як традиційні, так і нетрадиційні методи викладання. Серед традиційних методів – лекції, практичні заняття, семінари, тематичні зустрічі (круглі столи).

Проведені соціологічні дослідження різних форм і методів викладання показують, що системи засвоєння матеріалу лекції становлять 20%, лекція з використанням наукових посібників дає змогу підвищити цей показник до 30%, лекція з використанням аудіовізуальних засобів дає 50% засвоєння інформації, дискусія -70%, гра - 90% [1]. Ось чому їх слід використовувати одночасно. Вищеперелічені традиційні методи викладання є базою для передачі знань слухачам. Жодною мірою не відмовляючись від традиційних методів викладання, все частіше стали використовуватися

нетрадиційні методи, які більше активізують слухачів, розвивають індивідуальні здібності, ерудицію й увагу, сприяють діалогу з викладачем, виявленню часом суперечливих проблем.

До нетрадиційних методів зараховують: ділові, рольові, ситуативні або імітаційні, операційні ігри (тренінги); використання психологічних тестів, які дають змогу визначити характерні риси особистості, тестів для контролю знань; творчу, активну роботу з понятійним апаратом; складання тематичних кросвордів; проведення різноманітних соціологічних досліджень, експериментів тощо.

З упровадженням і повсюдним використанням сучасних електронних технологій і засобів комунікації в науковому середовищі активно опрацьовується методика функціонування дистанційної форми навчання, яка є досить ефективною та доцільною і в системі підвищення професійних компетентностей держслужбовців, оскільки має низку переваг:

- забезпечує швидкість відновлення знань, що отримуються зі світових інформаційних ресурсів;
- дає змогу без обмежень розширити аудиторію викладача, ігноруючи при цьому географічні кордони;
- дає можливість навчати слухачів сільської місцевості й інших регіонів без відриву від виробництва або з відривом на незначний період.

Починаючи з цього року в Центрі використовуються елементи дистанційної освіти під час реалізації професійної програми. Для цього на сайті закладу розміщені навчально-методичні матеріали та тематичні завдання (тести, питання для самоконтролю, тематику контрольних робіт), які дозволяють у зручній для слухача час самостійно засвоїти матеріал і відправити виконані роботи на вказану електронну адресу для перевірки.

Навчальний аудиторний процес у Центрі також супроводжується регулярним застосуванням сучасних мультимедіа-технологій. Аудиторії оснащені комп'ютерною технікою з відповідною аудіовізуальною програмою. Це дає змогу проводити, наприклад, скайп-семінари із залученням слухачів кількох районів області одночасно за значної економії часу, коштів та людського ресурсу.

Отже, інноваційні методи навчання слухачів сфери державного управління на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набувають надзвичайної актуальності.

У свою чергу, забезпечення ефективності державного управління нерозривно пов'язане з вирішенням проблеми компетентності та професіоналізму державних службовців. Тому організація ефективного професійного навчання держслужбовців розглядається як одне з першочергових завдань, без розв'язання якого неможливо посилити ефективність державного управління в цілому.

У сфері державного управління та місцевого самоврядування зростають вимоги до професійної (фахової) кваліфікації державних службовців та якості супроводження процесу їх підготовки і підвищення кваліфікації з метою належного виконання ними покладених обов'язків і надання населенню адміністративних послуг високої якості.

Література:

1. Безперервна освіта та перепідготовка кадрів. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15941024/sotsiologiya/bezperervna_osvita_perepidgotovka_kadriv
2. Кравець В.Р. Принципи атестації державних службовців / В.Р. Кравець // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса, 2003. – Вип. 18. – С. 404 – 408.
3. Морозов А.В., Чернилевский Д.В. Креативная педагогика и психология: Учеб. / А.В. Морозов. – М.: АкадемПроект, 2004. – 560 с.
4. Новикова Т.Г. Проектирование и экспертиза инновационной деятельности в образовании / Т.Г. Новикова – М.: ЦРСДОД, 2001. – 64 с.
5. Поцюрко Р. Запровадження інноваційних форм і методів навчання / Р.Поцюрко // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2002. – №2 (3). – С. 22 – 23.
6. Сороко В. Оцінка ефективності діяльності державних службовців / В. Сороко // Вісник державної служби. – 2006. – №2. – С. 20 – 26.
7. Сурмін Ю.П. Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні [Електронний ресурс] / Ю.П. Сурмін // Державне управління: теорія та практика електрон. наук. фах. вид. – 2010. – №1. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej11/txts/10syppduu.pdf>